

Neerijnen

Raadsvoorstel

Aan : Gemeenteraad
Datum vergadering : 15 september 2016
Agenda nummer : 2016-08-21802
Portefeuillehouder : De Vries
Onderwerp : Uitgangspuntennotitie gemeente Neerijnen 2016 en verder

Zaak- / Docnummer : 21802\15729

Samenvatting:

Met de unaniem aangenomen Motie in uw raad van 17 december 2015 heeft u aangegeven het belangrijk te vinden, om met toepassing van burgerparticipatie en een integrale benadering te komen tot een Uitgangspuntennotitie voor de gemeente Neerijnen.

Hiervoor zijn een drietal Burgeravonden gehouden, gevolgd door een NeerijnenTop in mei en juni 2016, waarvan de uitkomsten (grotendeels) zijn opgenomen in dit voorstel.

Het advies

Beslispunt 1 : Vaststelling van de genoemde uitgangspunten bij de thema's voor 2016 en verder

Beslispunt 2 Het college opdracht te geven tot een nadere uitwerking van alle concreet genoemde (te realiseren) acties uit het voorstel en de inventarisaties van de Burgeravonden en de NeerijnenTop

Beslispunt 3 Deze nadere uitwerking, in samenspraak met direct betrokkenen (burgerparticipatie) en (waar mogelijk) financieel onderbouwd terug te leggen bij de raad uiterlijk maart 2017

Beslispunt 4 Het realiseren van de "Quick Wins" binnen de lopende begroting 2016 en zo nodig hiervoor extra budget te vragen bij de raad

**Beslispunt
Burger-
participatie** Participatietrede 1

Neerijnen

Toelichting raadsvoorstel

Inleiding

De Raad van de gemeente Neerijnen heeft in zijn vergadering van 17 december 2015 unaniem een Motie aangenomen, waarin is aangegeven dat er een traject moest komen om te komen tot een Uitgangspuntennotitie. Daarbij kunnen de uitgangspunten enerzijds gericht zijn op het tot ontwikkeling brengen van een aantal concrete beleidsvoornemens binnen de gemeente Neerijnen, anderzijds kunnen zij ingebracht worden bij een eventuele vormgeving van een bestuurlijke samenwerking met Geldermalsen en Lingewaal.

Op donderdag 4 februari 2016 heeft de Raad opdracht gegeven aan zijn voorzitter en de griffier om, in samenspraak met het college en de ambtelijke organisatie, een plan van aanpak op te stellen. Dit plan van aanpak is op 17 maart 2016 aan de Raad in zijn vergadering voorgelegd ter instemming en hiervoor een budget van € 20.000,00 beschikbaar te stellen voor de organisatie en begeleiding van het traject door ondermeer externe deskundige(n).

Beoogd effect

Doel van de Uitgangspuntennotitie: met inachtneming van het door de Raad vastgestelde beleid op diverse terreinen en om met een plan van aanpak de inwoners, bedrijven en instellingen actief te betrekken bij het verder vormgeven van deze uitgangspunten en daarmee inhoud te geven aan “de toekomst van de gemeente”.

Aanpak

Als extern deskundige is ingeschakeld de heer Mr. Dr. Guido Enthoven, directeur van het Instituut voor Maatschappelijke Innovatie uit Leiden. Met zijn grote kennis en ervaring van nieuwe bestuurlijke ontwikkelingen en vormen van innovatie ideeën hoe en op welke wijze burgers betrokken kunnen worden bij het vormgeven van de samenleving was hij bij dit voor Neerijnen nieuwe proces een belangrijke initiator en klankbord.

Op grond van de indeling en samenstelling van de gemeente is gekozen voor een drietal avonden waarop in principe alle inwoners welkom waren, er is vooraf een a-selecte steekproef uit de Gemeentelijke Basisadministratie genomen van 250 inwoners uit de dorpen van het desbetreffende deelgebied. Deze inwoners zijn schriftelijk uitgenodigd en een week voor de desbetreffende avond heeft de burgemeester de inwoners die (nog) niet gereageerd hadden op de uitnodiging en waar wij over een telefoonnummer beschikten persoonlijk gebeld en de bedoeling van de uitnodiging uiteen gezet.

De avonden waren opgezet volgens het principe van “de gemeente luistert” aan de hand van een aantal thema’s die door de Raad op een zgn. beeldvormende avond op 4 februari 2016 in Haaften waren aangereikt. Tijdens zgn. werktafels konden inwoners hun opvattingen, gedachten, kritische noten en ideeën kenbaar maken. Tijdens een 2^e ronde werden deze wat meer “getrechterd” in de richting van een aantal thema’s.

De avonden werden geleid door Hanneke Kappen, die ervaring heeft als dag/avondvoorzitter en onder andere nauw betrokken is bij een enigszins vergelijkbaar traject dat de Gemeente Appingedam thans doormaakt.

De avonden hebben plaatsgevonden op 18 mei in Ophemert, 23 mei in Waardenburg en 25 mei in Haaften. De opkomst van in totaal 105 inwoners, ondernemers, en overige belangstellenden (exclusief raads- en collegeleden, ambtelijke medewerkers) is positief te noemen.

De opbrengst van de 3 avonden is gecommuniceerd met de deelnemers die daartoe hun (mail) adres hadden achtergelaten en daarmee hebben aangegeven bij het proces betrokken te willen blijven.

Sinds de avonden is er wekelijks een korte update aan het adressenbestand verzonden per mail of post tot aan het zomerreces.

Neerijnen

Toelichting raadsvoorstel

Daarnaast is er gekozen voor 1 collectieve bijeenkomst voor de hele gemeente die was gepland op 18 juni 2016, maar die, door enkele reacties vanuit de gemeenschap en de al geplande activiteiten binnen onze gemeente, is verplaatst. De NeerijnenTop is gehouden op zaterdag 25 juni 2016 van 10.00 – 14.00 uur op en rond het gemeentehuis in Neerijnen.

Doel hiervan was enerzijds te komen tot een verder concretisering van een aantal plannen, die ook als praktische uitwerking van onderdelen van het beleid in de uitgangspuntennotitie konden worden opgenomen. Anderzijds was er ook een intentie om op die dag ruimte te bieden aan ontwikkelingen in onze gemeente, zowel vanuit de ambtelijke organisatie als vanuit de samenleving. Daarbij stond ons voor ogen een mix van beleidsthema's en cultuur.

De zogenaamde NeerijnenTop heeft minder belangstelling opgeleverd dan waar we op gerekend hadden, maar heeft wel een aantal concrete thema's opgeleverd.

Evaluatie

Terugkijkend op het proces kunnen een aantal zaken geconstateerd worden. Het was een nieuwe en andere aanpak, met uitkomsten die niet geheel verrassend zijn, maar waar burgers wel hun eigen inbreng hebben gehad.

De opkomst viel op de avonden niet tegen, alhoewel dat misschien door sommigen wel wordt beleefd. De NeerijnenTop had een enigszins tegenvallende opkomst, waaruit geconcludeerd kan worden dat "het eigen dorp", de directe leefomgeving voor mensen in onze gemeente van meer betekenis is dan de totale gemeenschap van Neerijnen. Dit laatste is wellicht een bevestiging en in die zin is het goed dat het verschil nu zichtbaar werd.

De door de Raad gekozen aanpak is gewaardeerd door de inwoners. Vanuit deze waardering ligt er nu wel een opdracht om "handen en voeten" te geven en aan deze wijze van rechtstreeks communiceren vast te houden. Ook als zaken niet uitgevoerd kunnen worden om beleidsmatige, financiële of andere geldige argumenten zal dit op een begrijpelijke wijze uiteengezet moeten worden aan de inwoners. Dat kan het vertrouwen van burgers in hun eerste overheid terugbrengen.

Bij de Neerijnen Top is geëxperimenteerd met een vorm van digitaal peilen van meningen en keuzes van inwoners als richtinggevend proces. Dit is opgezet en uitgevoerd door HK Solutions, een bedrijf uit Ophemert. Het is een hulpmiddel om mensen te betrekken en invloed te geven op een resultaat, waarmee het contact met inwoners kan worden verbeterd.

Wel jammer is te moeten constateren dat er nog geen echt contact met de jongere generatie is, een klein groepje daargelaten was het aantal 30 -/- ers op de gehouden burgeravonden en de NeerijnenTop geen juiste afspiegeling van de gemeente.

Er zal nagedacht moeten worden, met eventueel ondersteuning van bijvoorbeeld ProDemos of politieke jongerenorganisaties of sport- en culturele verenigingen, welke wegen bewandeld kunnen worden om tot een grotere betrokkenheid te komen. Sommige gemeenten werken met jongerenraden of een kinderburgemeester en mogelijk dat ook het onderwijs hierbij een rol kan spelen.

Aan de Ondernemersvereniging Neerijnen (OVN) is de vraag voorgelegd om een gezamenlijke bijeenkomst te kunnen houden, om ook de opvattingen van ondernemers nog beter in beeld te krijgen.

Neerijnen

Toelichting raadsvoorstel

Het is een ontwikkelproces waar het gemeentebestuur mee is gestart. Het is niet “af” en het zal een constant proces moeten worden. De Raad zal hierin gevraagd worden richting te geven aan het vervolgproces. Mede om die reden zal het thema communicatie een grote rol spelen in de verdere vormgeving van het beleid om inwoners meer bij de gemeente te betrekken, c.q. inwoners een grotere rol en verantwoordelijkheid te geven waar het gaat om dun directe leefomgeving, dan wel het aanwezige talent binnen de gemeente te benutten. Kortom elkaar meer zien, letterlijk en figuurlijk! Daarom wordt ook op korte termijn, met externe support de communicatievisie van de gemeente, met inbreng vanuit de raad, geactualiseerd.

Binnen de evaluatie zal ook de “eigen” rol van de Raad en de verwachtingen van de Raad t.a.v. college en ambtelijke organisatie in deze aan de orde moeten komen.

Aandachtspunten

Tijdens de burgeravonden en de NeerijnenTop zijn behoorlijk wat suggesties en ideeën ingebracht door inwoners. Naast grotere plannen die meer tijd, energie en middelen vragen kan geconstateerd worden dat er ook aandachtspunten zijn genoemd, die mogelijk als “quick wins” kunnen worden verzilverd op korte termijn.

Belangrijk is om deze aandachtspunten te noemen en er permanente aandacht voor te houden, zodat inwoners ervaren dat wij als gemeente “echt” geluisterd hebben en er “iets” gedaan wordt met de veelheid van inbreng.

Enkele voorbeelden hiervan zijn:

- Informeer je inwoners beter, o.a. door een beter toegankelijke website en begrijpelijke taal in correspondentie.
- Kijk eens kritisch naar de gemeentepagina in onze weekkranten en breng verbeteringen aan.
- Veelal oudere inwoners hebben problemen met het wegvallen van in hun ogen vertrouwde dienstverleners, bijvoorbeeld de bank. Gekoppeld aan het feit dat er toch een behoorlijke groep mensen is die weinig of geen gebruik (kunnen) maken van digitale voorzieningen, kan een spreekuur van de bank in bijv. een dorpshuis een gewenste aanvulling op het dienstenpakket zijn. Alhoewel de gemeente hier niet over gaat, maar het wel een probleem is van inwoners, kan (is inmiddels ook gebeurd) de gemeente wel als intermediair richting de bank optreden om het probleem kenbaar te maken.
- Houdt als Raad meer avonden “in” de gemeente, zeker wanneer het thema’s van een deel van de gemeente betreft. Wees wel kritisch op de wijze waarop deze avonden ingevuld worden, laat het “luisteren naar “ voorop staan. Denk aan de avond over de biovergister.
- Stimuleer en faciliteer initiatieven van inwoners, verenigingen en bedrijven. Dit kan soms heel eenvoudig door “partijen” bijeen te brengen en zo als gemeente een makelaarsfunctie te bekleden.
- Betrek lokale ondernemers (bijvoorbeeld HK Solutions) om meer interactief met inwoners te communiceren. Niet in de vorm van een referendum – achtige opzet, maar wel om inwoners (lokaal) over zaken te peilen.
- Geef inwoners ruimte en mogelijkheden (faciliteren) om problemen op te kunnen lossen die er in de gemeenschap zijn. Te denken valt aan kleinschalige buddy(zorg)projecten in een kern, omzien naar elkaar ter voorkoming van eenzaamheid etc. Inwoners hebben aangegeven hier zorg over te hebben en zich actief te willen inzetten.
- Beter bereikbaarheid meldpunt voor klachten van inwoners (nu wordt de AVRI en andere instanties op afstand als te onpersoonlijk en te ver weg ervaren)

Zo zijn er meer punten en thema’s te bedenken, waarop concrete “quick wins” geboekt kunnen worden en de gemeente een ander imago krijgt. Geen reactieve gemeente maar een “pro-actieve” gemeente. Met elkaar en voor elkaar! Voordeel van het verzilveren van de “quick wins” is dat het weinig kost en veel oplevert.

Neerijnen

Toelichting raadsvoorstel

Een mogelijkheid is dat bijvoorbeeld eenmaal per 2 raadsvergaderingen de realisatie van deze en andere (mogelijke) “quick wins” (vanuit de samenleving) een periodiek agendapunt is. Het geeft de urgentie aan en houdt ons betrokken bij de afhandeling van afspraken met de lokale samenleving.

Thema's

Tijdens de algemene beschouwingen bij de perspectiefnota in de vergadering van de Raad op 7 juli 2016 hebben een aantal partijen reeds een voorschot genomen op de uitkomsten, zoals in de inventarisatie van de Burgeravonden en de NeerijnenTop naar voren zijn gekomen. Dat is een goede ontwikkeling, omdat de Raad daarmee reeds een signaal heeft afgegeven aan de inwoners dat met hun inbreng daadwerkelijk iets gedaan wordt.

1 Leefbaarheid in combinatie met kernenbeleid

Geconcludeerd kan worden dat dit het meest belangrijke thema was en is, zoals het naar voren is gekomen. Inwoners willen (graag) meedoen, maar dan ook verantwoordelijkheid mogen/kunnen dragen over zaken die in de kern spelen.

Concreet genoemd zijn:

- vergroot rol en betekenis van het dorpshuis,
- geef mensen (faciliteer) mogelijkheden om een aantal zaken binnen het dorp te kunnen regelen,
- (bijvoorbeeld) groenonderhoud en wees bereid om experimenteerruimte te bieden.

Durf te denken in kansrijke pilots. Schenk het vertrouwen aan de lokale gemeenschap. De gemeente heeft inwoners die met elkaar initiatieven willen nemen, maar teveel het gevoel hebben van “het kan niet”, “het mag niet.....van de raad of de provincie”. Kortom doorbreek hierbij het negatieve denken en benut de talenten en de inzet van mensen om wensen te realiseren. Een aantal dorpspilots zou hierbij mooi zijn.

Er kan bijvoorbeeld een plan worden ontwikkeld voor de bouw van starterswoningen in onderling overleg tussen inwoners, (lokale) bouwbedrijven en de gemeente (*Collectief Particulier Opdrachtgeverschap*). Maar ook is het denkbaar dat er per dorpskern een overleg kan worden gevoerd over knelpunten op het gebied van verkeersveiligheid, die meegenomen kunnen worden in de actualisatie van het wegenbeheersplan.

Een specifieke rol kan ook gegeven worden aan de dorpsraden of dorpsstafels. Stimuleer nog meer betrokkenheid met de dorpsraden. Vergroot het draagvlak van hen. Geef ze een plek, faciliteer, verschaft en regel bevoegdheden en maak afspraken over werkplannen incl. resultaatafspraken, samenstelling (aantoonbaar draagvlak vanuit de lokale samenleving).

Tijdens de NeerijnenTop is een digitaal dorpsplein gepresenteerd. Dit zou een mogelijkheid kunnen zijn om het communicatietraject tussen inwoners van een kern “onderling” en met de gemeente te bevorderen. Een pilot “BuurBook” opzetten in één of een paar kernen van onze gemeente is hiervoor een mogelijkheid.

2 GNL – ontwikkeling

De inwoners zien in meerderheid de logica van een grotere gemeente. Steeds meer komt er op het bord van de zogenaamde EERSTE OVERHEID te liggen. De GNL samenwerking/samenvoeging is een voor de hand liggende samenstelling gezien de volksaard, de maatschappelijke verbindingen, de cultuur en de gelijksoortigheid van het gebied. Met het oog op een mogelijke herindeling is de duidelijke wens om meer te worden betrokken bij de vormgeving van een nieuwe gemeente. Communiceren is motiveren!

Neerijnen

Toelichting raadsvoorstel

Concreet wordt voorgesteld om z.s.m. (na vaststelling van de uitgangspuntennotitie door uw Raad) een aantal acties te ondernemen, onder andere:

- Publiceer relevante informatie die goed vindbaar is op de website.
- Plaats artikelen in de weekkranten gedurende de maand september.
- Organiseer een tweetal informatieavonden in Neerijnen en stuur hiervoor een uitnodiging naar alle adressen binnen de gemeente Neerijnen. Voeg daar aan toe een brochure en een samenvatting van het raadsvoorstel van 6 oktober 2016.
- Maak direct na de besluitvorming op 6 oktober 2016 duidelijk wat de gevolgen zijn voor bijvoorbeeld verenigingen, woningbouw etc.

3 Groen en duurzaamheid

Inwoners willen dat Neerijnen een groene en duurzame gemeente is en blijft! Ten aanzien van het groenonderhoud kan onderzocht en overwogen worden om bijvoorbeeld in de dorpen zelf daartoe meer verantwoordelijkheid te geven aan inwonersinitiatieven, zoals die elders in Nederland op dit beleidsterrein ook zijn ontstaan.

Daarnaast zou kleinschalige (verblijfs-)recreatie meer kansen moeten krijgen, tevens wordt gepleit om gronden, waar nu nog een agrarische bestemming op rust, te voorzien van een ruimere recreatieve bestemming.

Breng per dorp de attractieve waarden in beeld. Laat dat doen door inwoners en bundel deze als een soort van "Schatten van Neerijnen" en verbind ze aan elkaar via struin- en wandelpaden en fietspaden.

Ten aanzien van duurzaamheid is de gemeente inmiddels gestart, naar aanleiding van de besluitvorming rond de bio-vergister in Haaften, met een platform waar ideeën en kennis elkaar ontmoeten. Dit zal meer gestimuleerd moeten worden.

4 Communicatie

De communicatie van en door de gemeente wordt als onvoldoende bestempeld op heel veel fronten. De website, de gemeentepagina, het contact met de inwoners.... het moet allemaal beter en sterker!

De website is uiterlijk op 1 september 2016 vernieuwd.

Het op te stellen nieuwe communicatiebeleid (later dit jaar) zal nadrukkelijk in moeten gaan op de geluiden die bewoners hierover afgeven.

De bereikbaarheid van de gemeente moet vergroot worden (welke initiatieven zijn mogelijk, in of misschien inspelend op de toekomst vanuit het gemeentehuis in Neerijnen).

Enkele suggesties:

- Een soort SRV wagen of een andere oplossing die naar de inwoners toekomt (zie ook ervaringen van de gemeente Molenwaard).
- Het handhaven van de zgn. keukentafelgesprekken, zoals gehanteerd in het WMO traject en bij de introductietour van de burgemeester door de kernen.
- Meer bijeenkomsten "op locatie", waardoor de afstand letterlijk "overbrugd wordt".

5 Economie en bedrijvigheid

De gemeente zal meer ruimte moeten bieden aan initiatieven van ondernemers, met name startende ondernemers kunnen gefaciliteerd worden (vergunning - vrij ondernemen vanuit de woning voor een bepaalde tijd), mogelijk een bescheiden opgezet verzamelgebouw voor startende ondernemers.

Ruimte voor agrarische ondernemers om te ondernemen.

Neerijnen

Toelichting raadsvoorstel

Kanttelingen

Met de ingezette lijn van het organiseren van Burgeravonden en een NeerijnenTop met toepassing van burgerparticipatie zijn verwachtingen gecreëerd richting de inwoners, ondernemers, verenigingen, instellingen en dergelijke. Deze ingezette lijn zullen we vast moeten houden, ook om de pogingen die zijn gedaan tot het herstellen van het vertrouwen in de lokale politiek voort te zetten en verder te intensiveren.

Het niet volgen van deze lijn verplicht uw raad tot externe communicatie!

Bedrijfsvoering

Effecten van de beslispunten op de bedrijfsvoering voor zover relevant per onderdeel aan te geven

Financieel

Uw raad heeft voor de voorbereiding en de uitvoering van de Burgeravonden en de NeerijnenTop een bedrag van € 20.000,00 beschikbaar gesteld. Van dit budget is er tot op heden ongeveer € 15.000,00 benut, terwijl er nog enkele facturen onderweg zijn. De verwachting is dat we met het beschikbare bedrag redelijk zullen uitkomen.

Als uw raad instemt met de ingezette lijn en er voorstellen zullen worden aangereikt zal daarvoor budget worden gevraagd, die per project/activiteit beschikbaar gesteld kan worden.

Communicatie / Burgerparticipatie

Toelichting **Communicatie**:

Op onderdelen uit dit voorstel zullen bij de uitwerking inwoners (die dat zelf hebben aangegeven) worden betrokken om dit vorm te geven.

We houden vast aan de ingezette lijn door de inwoners per nieuwsbrief gemiddeld eens per 14 dagen te informeren.

Trede **Burgerparticipatieladder**:

1. Informeren 2. Raadplegen 3. Adviseren 4. Coproduceren 5. Zelf Beslissen

P&O

Een intensiever contact met de inwoners zal ook van de ambtelijke organisatie meer tijd gaan vergen, vooral ook in de avonden. Hierdoor zal een verschuiving plaatsvinden binnen sommige functies qua besteedbare tijd. Wellicht leidt dat ertoe dat de ambtelijke organisatie externe ondersteuning nodig heeft om die uren in te vullen.

Juridische zaken

Het bevorderen van burgerinitiatief en het neerleggen van meer bevoegdheden bij bijvoorbeeld dorpsafels, dorpsraden, buurtschappen en/of verenigingen en stichtingen kan juridische consequenties met zich mee brengen die vooraf inzichtelijk gemaakt moeten worden en waarover afspraken zal moet worden gemaakt tussen betrokkenen.

Oplossingen

-

Neerijnen

Toelichting raadsvoorstel

Bijlagen

- Inventarisatie inbreng op de Burgeravonden van 18 mei, 23 mei en 25 mei 2016
- Inventarisatie inbreng op de NeerijnenTop van 25 juni 2016

De gemeenteraad van Neerijnen,
de raadsgriffier, de burgemeester,

K.G. Steenbergen

H.H. de Vries

Raadsbesluit

Agendanummer : 2016-08-21802

De raad van de gemeente Neerijnen;

gelet op de uitkomsten uit de gehouden Burgeravonden 2016 en de NeerijnenTop 2016;

gelezen het voorstel van het Presidium van 25 augustus 2016;

gehoord de beraadslagingen in de Beeldvormende vergadering van 1 september 2016 en de Oordeelsvormende raad van 15 september 2016;

Besluit :

- a. Vaststelling van de genoemde uitgangspunten voor 2016 en verder, bij de thema's:
 1. Leefbaarheid in combinatie met kernenbeleid;
 2. GNL – ontwikkeling;
 3. Groen en duurzaamheid;
 4. Communicatie en
 5. Economie en bedrijvigheid.
- b. Het College opdracht te geven tot een nadere uitwerking van alle concreet genoemde (te realiseren) acties uit het voorstel en de inventarisaties vanuit de Burgeravonden en de NeerijnenTop.
- c. Deze nadere uitwerking, in samenspraak met direct betrokkenen (burgerparticipatie) en (waar mogelijk) financieel onderbouwd terug te leggen bij de Raad uiterlijk maart 2017.
- d. De “Quick Wins” te realiseren binnen de lopende begroting 2016 en zo nodig hiervoor extra budget te vragen bij de Raad.

Vastgesteld in de openbare vergadering
van 15 september 2016

, voorzitter

, griffier